

W ŚWIAT
Z KLASĄ

Geografia

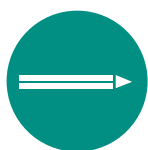
EDUKACJA GLOBALNA NA ZAJĘCIACH GEOGRAFII
W SZKOLE PODSTAWOWEJ

05

ĆWICZENIE

Jak kawa może ocalić las tropikalny?

KATARZYNA
MIJAKOWSKA

KLASA VIII

25 MINUT

Uczniowie i uczennice, analizując tekst i rozwiązując zadanie, poznają możliwości pogodzenia rolniczej działalności człowieka z dbałością o środowisko naturalne. Dowiadują się też o zasadach sprawiedliwego handlu (*fair trade*) i korzyściach, jakie przynosi wspieranie tej idei.

Cele zajęć:

- dowiesz się, jak uprawa kawy może pozytywnie wpływać na ekosystem lasu równikowego
- określisz możliwość połączenia interesów producentów żywności z potrzebami zachowania walorów środowiska naturalnego
- poznasz założenia sprawiedliwego handlu

Związek z podstawą programową:

I.4, I.5, I.6, I.7, II.2, II.4, II.6, III.3
XVI.4

Zagadnienia:

zrównoważony rozwój,
konsumpcja i produkcja, żywność
i rolnictwo, globalny rynek
i handel międzynarodowy, zasoby
naturalne

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- 2 Zero głodu
- 8 Wzrost gospodarczy i godna praca
- 12 Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
- 15 Życie na lądzie

Środki dydaktyczne i materiały:

Film *Sprawiedliwszy smak kawy* (6:11), załącznik, komputer, rzutnik, dostęp do Internetu

Przebieg zajęć

1

10 minut

Podaj młodzieży cele ćwiczenia. Poleć uczniom i uczennicom, aby zapoznali się z materiałem pomocniczym z załącznika nr 1, a następnie uzupełnili model przyczynowo-skutkowy uprawy kawy „przyjaznej ptakom”. Młodzież układa ciąg logiczny w trzy- lub czteroosobowych grupach.

Wybrana grupa uczniów i uczennic prezentuje swoją wersję, omawiając zależności między poszczególnymi etapami uprawy.

2

10 minut

Podaj pytania do filmu i zapisz je w miejscu widocznym również w czasie projekcji:

- 1) wymień główne założenia sprawiedliwego handlu i korzyści, jakie niesie on dla rolników i rolniczek oraz środowiska naturalnego,
- 2) wskaż, jak konsumenci i konsumentki kawy z globalnej Północy mogą wspierać ideę fair trade.

Obejrzyjcie film *Sprawiedliwszy smak kawy*, Polska Akcja Humanitarna, 2011, <http://bit.ly/FilmKawa> (6:11).

3

5 minut

Po zakończeniu filmu poproś uczniów i uczennice o konsultacje w parach i zanotowanie odpowiedzi na podane wcześniej pytania.

Praca domowa

Poproś uczniów i uczennice o sformułowanie pełnych pisemnych odpowiedzi na pytania do filmu.

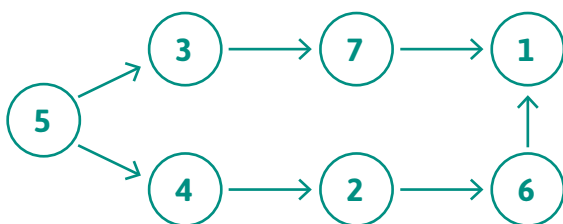
Źródła:

- Film *Sprawiedliwszy smak kawy*, Polska Akcja Humanitarna 2011, <http://bit.ly/FilmKawa>.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Kawa „przyjazna ptakom”

Odpowiedź do zadania z załącznika nr 1:

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Kawa „przyjazna ptakom”

Certyfikat „Bird Friendly” umieszczany na niektórych opakowaniach kawy oznacza, że kawa uprawiana była na farmach w Ameryce Południowej, które zapewniają dobre, leśne siedliska dla ptaków. Kawa „przyjazna ptakom” uprawiana jest w cieniu drzew, bez używania pestycydów. Plantator nie wycina lasu, a wręcz przeciwnie – dba o niego. Powierzchnia lasu tropikalnego nie zmniejsza się i zachowana jest jego różnorodność biologiczna, a w szczególności siedliska wielu ptaków. Ptaki żywią się larwami owadów żerujących na kawie, a ich odchody użyźniają glebę. Tworzy się naturalny łańcuch pokarmowy, umożliwiający uprawę bez użycia pestycydów, gdyż szkodniki zjadane są przez ptaki i równowaga biologiczna jest zachowana. Gleba natomiast jest wilgotniejsza i w ten sposób warunki do rozwoju mikroorganizmów są korzystne. Brak ekspozycji na ostre promienie słoneczne zapobiega wysychaniu i stepowieniu – w glebie tworzy się pokaźna warstwa naturalnego humusu, jak w prawdziwym lesie. Kawa, rosnąc w cieniu drzew, dłużej dojrzewa, dzięki czemu ma więcej czasu na pełne rozwinięcie swych komponentów aromatyczno-smakowych. Wadą zacieniania jest utrudniony dostęp do krzewów kawowca, co wyklucza stosowanie maszyn i podnosi koszty produkcji.

Opracowano na podstawie: Barbara Kotecka, Słownik: *Bird Friendly*, ekotarg.pl, 20.02.2012, <https://ekotarg.pl/bird-friendly>.

Zadanie: Na podstawie informacji z materiału pomocniczego uzupełnij model przyczynowo-skutkowy uprawy kawy „przyjaznej ptakom”.

1. Producent może uzyskać wyższą cenę za dobrą jakość.
2. Odchody ptaków wzbogacają glebę, ptaki żywią się larwami owadów żerujących na kawie.
3. Las równikowy zapewnia cień.
4. Siedlisko licznych ptaków.
5. Zachowanie lasu równikowego na plantacjach kawy.
6. Lepsze warunki dla rozwoju sadzonek kawy bez konieczności sztucznego nawożenia i stosowania pestycydów.
7. Kawa dłużej dojrzewa i uzyskuje lepszy smak.

